

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii
Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ**

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

In Epistol. decimam sextam,

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

sine novo peccato audiri non posse. Quid aliud clamat Aurelius vester? XI. *Cursitarunt Jansenista per domos, perlatâ in Gallias Innocentii Bullâ, ut aliquid patrocini sibi conciliarent.* Univerſa Lutetia testis est. Illud quod habet de Montaltio à meretricibus ſpoliato, jocus est: ſerid tamen Apologiſta affectatam illam ſeveritatem carpit; quæ, niſi maturè occurratur, non modicam ſtragem allatura eſt. Quid ad hæc Willelme? tuum illud, *mentiris impudentiſſimè*, ſtatim opponis: mones Jeſuitas, ut flagitia veſtra publicent: futurum alioqui illorum ſilentium, luculentum maledicentiæ teſtimonium. Sed quàm multa hætenùs publicarunt atque probarunt? errores veſtri Principem locum tenent. Quoties ab illis exprobrati? quoties à vobis obſtinatè deſenſi? Hortaris demùm ad pœnitentiam; ut ſaluti ſuæ conſulant. Bene eſt: ſed cave, reponant optimi Patres; *medice cura teipſum: Hypocrita ejice primùm trabem de oculo tuo.* Rem dubio procul lepidiſſimam! Jansenista apud Jeſuitas pium concionatorem agit. Sic Diabolus è ſacro pulpito ad populum ſacra verba fertur olim fe-
ciſſe.

In Epistol. decimam sextam,

N O T A I.

Calumnie Jeſuiticæ de Euchariftia.

Quantas Tragœdias in hoc proſcenio excitas, ut Arnaldum, Sancygiranum, Regio-portuenſes defendas! * & quidem primo loco, tantùm non juras, Jeſuitas decimâ ſextâ illâ Montaltii Episto-
la, *in horrendis & apertis calumniis concluſos fuiſſe.* Quænam

* Pag. 441. & 442.

verò sunt illæ calumniæ? de pecuniâ à Iansenio clam subductâ: de multis opibus ab illo famoso Rectore brevi tempore congestis. Quod autem pro responsione Iesuitas ad clarissimos S. Rochi & S. Pauli Parochos remittis; perinde facis, atque si Iesuitas à Pilato ad Herodem remitteres. Quid enim aliud dicerem? intelligenti pauca. Præterea de Monialibus Regio-portuensibus, earundemque Rectoribus. Adde, si vis, de Arnaldo & Sancygirano aliisque sectæ vestre Principibus. Fraus Iansenii ex citatis litterarum ejusdem autographis demonstratur. *Hæc pecunia*, inquit, *Collegii est, non mea: eâ tamen uti possum tam occultè, ut in rationibus, qua quotannis à me redduntur, nihil appareat.* Vestre illæ Moniales vestris erroribus addictissimæ sunt. Prædicti Rectoris avaritia omnibus patet. Arnaldus & Sancygiranus nihil antiquius habuere, quàm ut Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta abolerent: immò ille ex certis loquendi formulis, non levem suspicionem præbuit sinistrae Fidei. Vbi enim dixisset in lib. de *Frequenti Communione* 3. part. c. II. eodem cibo nos in Eucharistia pasci, quo Sancti in Cœlis pascuntur (quod certè si ab alio diceretur, bonum sensum præferre posset; pascuntur enim in Cœlis Sancti, Christi visione, amore, possessione; nos verò in Eucharistia, Sacramentali receptione;) subnectit deinde; quantum à clara visione Fides abest, tantum modum, quo in terris manducatur, ab eo differre, quo in Cœlis comeditur. Igitur Fide tantum in terris manducatur: quod Calvinianum est. Non levem inde, crede mihi, suspicionem Arnaldus præbuit: præterquam quòd per non usum & infrequentiam id unum eniti visus est, ut Sanctissimum illud Sacramentum aboleret.

Frustrà autem loca multiplicas ex Arnaldi libris.

Ut

Ut enim hæretici clarissima Scripturæ verba, quæ transubstantiationem significant, in alio pravo sensu intelligunt, cur idem de prædictis locis, suspecti præsertim hominis, dici non potest? tergiversantur hæretici, immò sibi non rarò contradicunt, ut suos errores obducto fuco meliùs tegant. Alia loca ex libris Sancygirani à Sancta Sede damnatis congeffisti; ac proindè nullius momenti esse, nescire non potes: præterquàm quòd illa loca varias interpretationes, præsertim à suspectis auctoribus, recipere possunt. Cæterùm illa omnia, quæ calumniæ & maledicentiæ tribuis, non modò clarissimis & omni exceptione majoribus probationibus sæpè ac sæpiùs expositis, verùm etiam vocè publicâ eâque constanti nituntur; si tamen Filæi narrationem excipiam: quam licèt reprobendam esse non dicam, eam tamen auctore suo stare velim, viro scilicet intaminatæ fidei, integerrimæ vitæ, acerrimo Janseniani nominis hoste, de re Catholicâ benemeritò, ac proindè digno, quem litteris Apostolicis Innocentius X. compellarit. Doles præterea ab Apologista dici, Regium-portum cum Genève fati convenire. Sed, ni fallor, mitiùs quàm par sit, loquitur, cùm Regius-portus altera Geneva haud prorsus ineptè dici potuisset. Nempe Lemana una, Calvinistarum est; altera verò Parisina, Jansenistarum; quos molliores Calvinistas jure dixeris.

Arnaldi errores, errorumque principia in responsione ad Epistolam 16. * Apologista recensuit: scilicet, gemina loca de Eucharistia, quæ jam supra indicavimus; deinde errorem illum de duplici Ecclesiæ Capite, Petro & Paulo; tum id, quod dicit, eo qui modò viget, pœnitentiæ usu, generalem hominum impœnitentiam foveri; denique rem perfectissimam Deoque gratissimam fore, differre usque ad mortem

* Pag. 443.

sacram

sacram Communionem. Hæc Arnaldi esse non differis. Ex his autem Apologista rectè infert, suspectam faltem esse Arnaldi fidem circa Sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum: ex his, inquam, non quidem singulis, sed majore istorum parte; qui reverà satis communis est loquendi modus. Et verò ex duabus primis sententiis & quintâ, prædicta suspicio directè deducitur: ex quartâ faltem indirectè, ut ajunt. ad illum enim antiquæ pœnitentiæ, si Superis placet, ritum, diuturna Eucharistiæ omissio pertinet. Tertiam sententiam tu ipse approbas. Vbi enim hæc Apologistæ verba retulisti, dixisti, inquit, *Petrum & Paulum esse geminum Ecclesiæ verticem, qui unum efficiant*; reponis illico, *quid tum?* Hanc igitur sententiam, quantumvis à S. Sede damnatam approbas. Quamobrem verò? quia Arnaldo majorem fidem, quam Romano Pontifici habes. Et hinc tamen sequitur totius Apostolicæ firmitatis, & *infallibilitatis*, ut vocant, excidium. Esset enim Ecclesia sine visibili capite: quia nisi caput unum sit, nullum est. Hinc totius Ecclesiæ ruinæ; ac proinde Sacramentorum & Eucharistiæ destructio.

Non erat igitur, quod Apologistam tam supinæ inscitæ insimulares, & tam imperitum Dialecticæ esse diceres. Ex tribus sententiis vestris directè sequitur, Arnaldi fidem circà Eucharistiam suspectam esse; ex duabus aliis, idem indirectè faltem sequitur. Quod autem attinet ad librum *de Frequenti Communione*, contendunt reverà Jesuitæ à S. Sede damnatum esse. Cùm enim damnarit Innocentius Decreto, suo, an. 1647. die 24. Januarii, libros omnes, in quibus damnata illa *de duplici Ecclesiæ Capite* opinio continetur; & cùm ea in libro illo contineatur; negari non potest, quin eam ob causam pro damnato habendus sit: præter innumeros alios errores, quos continet, & quos frustra re-

cenferem; cùm id jam à multis, qui contra librum illum scripserunt, egregiè præstitum sit. Si alios legere non vacat, in *Reliquiis* aliquot errorum syllabum habes: ex quibus, ni fallor, quivis faciliè videre poterit, quàm perniciosus liber ille sit.

Quod autem dicis, *totam Societatem ad sceleris ac demerentia cumulum pervenisse*; quod incredibile, inquis, & horrendum est: rectè mones, incredibile esse; immò & horrendum; hoc scilicet ab homine, non Catholico quidem, sed qui se pro Catholico gerat, impudenter adstrui. Quamobrem verò? quia Arnaldi fidem circa Eucharistiam, ex prædicto libro nonnulli ejusdem Societatis homines suspectam esse scripserunt. Quasi verò publica vox non sit, & res per se ipsa non constet. * Mox descendis ad quinque Propositiones Jansenii ab Ecclesia damnatas; quas negas, à vobis unquam defensas fuisse. Scilicet, in sensu illo ridiculo, à vobis excogitato, cujus reverà patientes non sunt: in quo, scilicet, damnatas tantummodò fuisse dicitatis; licèt eas in proprio sensu, qui est Jansenii, (in quo jam constat, ex Alexandri Constitutione, damnatas fuisse) etiamnum, ut ante, defendatis. Nec est, quod Thomisticam doctrinam vobis vendicetis. Nunquam enim Thomistæ propositiones illas defenderunt, immò expressè damnarunt, ut ab Annato sæpè, at præsertim Libello singulari demonstratum est. Sed de hoc argumento paulò fusiùs infra agendi locus erit; aut saltem tu ipse præbebis occasionem.

Cæterùm ægerrimè ferre videris, quòd Jesuitæ Arnaldum sæpiùs petant, & Dandillium germanum ejus fratrem, necnon Agnetem sororem utriusque. Velles elogia, profusasque laudes. Vin' breviter dicam? duæ causæ sunt, propter quas Arnaldos Jesuitæ paulò acriùs excipiunt. Prima est Catholicæ veritatis

studium.

* Pag. 444.

studium. Cùm enim errores publicarent, tum ab aliis, scilicet, à Jansenio & Sancygirano acceptos, tum à se ipsis excogitados; Jesuitæ sine crimine tacere non potuerunt. Altera causa, justæ defensionis jure nititur. Quid enim ab iis contra Societatem JESV attentatum non fuit? hic avitus hujus familiæ mos est. Quis nescit, quantum ab antiquo illo Arnaldo, primario in *Parlamento Parisiensi* advocato, quantum à feris, quasi dixi feris, nepotibus Societas identidem passa sit? Non desunt alia quædam nomina Jesuitis infauſta, ut Paschasiorum, & Paschalium: immò inter Berullistas, tùm ferè ab initio, nonnulli fuere Jesuitis satis iniqui. Illos omnes tuis partibus temerè arrogas Willelme: sed averſum aliquorum animum omnibus tribuere nolim. Nominibus parco: vix tamen facere possum, quin eum appellem, qui, ad instar fabulosæ apud Æſopum corniculæ, Volumen non parvum edidit, contra *Regularium Privilegia*; in quo libellum Patris Joannis Bagotii, *Defensionem*, scilicet, *juris Episcopalis* adversùs anonymum, identidem carpit, & doctrinam in eo contentam afficit graviore notâ. Sciat tamen, prædictum libellum post diligentem discussionem à legitimis Judicibus adhibitam, sanum & illibatum judicatum fuisse; ac proinde approbatum, ut Romæ, ex Typographiâ Reverendæ Cameræ Apostolicæ iterum prodiret. Hoc ipsum pro Libelli defensione & plenâ illius auctoris *antiregularis* refutatione, homini Catholico sufficiat. Quis enim Catholicus non assentiatur? absolvit Roma Bagotium: insons igitur est. Non deerunt tamen, qui alios illius corniculæ navos liberali manu abstergant; cum iis reverà non careat. Cur *fabula corniculam* appellem, nihil est quod dicam, apud eos, qui hominem norunt: apud alios verò, quibus ignotus est.

est, dicere, quid juvat? quomodo literas scit, qui eas nunquam didicit?

N O T A I I.

Precatiuncula de Sanctissimo Sacramento.

NOta est historia. Abbas Sancygiranus breve opusculum scripserat, sic inscriptum, * *Le Chappellet secret du Tres-sainct Sacrement*: quod cuidam moniali Regio-portuensi, Agneti scilicet à S. Paulo, dignissimæ Arnaldorunæ forori attributum esse voluit: Sancygirani tamen esse, omnes conveniunt; quod vel ex ipsis *Reliquiis* constat. Cum autem prædicta precatiuncula multa absurda, *impia, blasphema, scandalosa, temeraria, suspecta, erronea* contineret, à Censoribus Sorbonicis damnata est anno 1633. die 18. Junii. Et ne Doctores censuræ subscriptos ex iis esse putes, qui levioris armaturæ vulgò dicuntur; appello nomina: sunt autem Duvallius, Le Clerc, Charton, Bachelier, Hallier, Morel, Cornet. Vides, ni fallor, Proceres illius ordinis. Nec est, quòd Jansenii & Fromondi approbationem obtrudas. Nam qui sibi nequam, cui bonus? damnati auctores nullius auctoritatis sunt. Non est etiam, quòd censuram illam Parisiensem, occultis quibusdam simulatibus inter Archiepiscopum N. & Episcopum Lingonensem intercedentibus tribuas; ac dicas, Hallerium aliosque censuræ factæ pœnituisse. Hæc enim sunt mera somnia & aperta mendacia; eadem facilitate rejicienda, quâ asserta. Præsulibus illis iniquè injurius es; quibus simultatis vitium temerè imponis; Archiepiscopo præsertim, cui manifestam injustitiam asfingis. Celsorem prædictæ scriptiunculæ doctrinam, à Censoribus minime intellectam, ad pessimos sensus

* Pag. 444. 445. 446.

sus ab iisdem detortam fuisse asseris ; idque exemplo Tauleri & Rusbrokii confirmas. Sed illi pessimi sensus ita proprii sunt, in suspecto potissimum auctore ; ut Censores, non dicam eximios, quales isti fuerunt ; verum etiam minus oculatos fallere non possint.

Scio, à vobis negari, scriptiunculam illam à Sancygirano compositam fuisse ; sed ab Agnete moniali, Arnaldorum sorore. Hæc pro more fingitis. Mentiri, parvi negotii res est apud vos. veritati bellum indixistis. Nec minus erratis in quæstionibus facti, quam in quæstione juris. Tu vide sis *Reliquias*, & discussionem ejusdem scriptiunculæ anno 1635. editam. Ex his enim facile constabit, Sancygiranium verum illius auctorem esse & defensorem ; item à celeberrimis Sorbonicæ Facultatis Doctoribus damnatam fuisse ; & à Sede Apostolica proscriptam & in perpetuum suppressam. Quæ, ni fallor, quidquid dicas, magna satis ignominia censenda est.

Porro Sancygiranium hoc loco ad cælum extollis ; insignem atque illustrem Theologum, nec non eruditissimum scriptorem vocas ; laudas ingenium, virtutem, eruditionem, lumen & robur, invictam scripturionem, aliaque id genus. Quid-ni alterum Patriarcham vestrum laudares ? multiplici sanè à vobis elogio coronatus est. Unum habeo, quod reponam ; auctorem scilicet illum damnatum fuisse ; in vincula propter errores, quos seminabat, conjectum ; innumeris probationibus convictum ; authentica acta ejus doctrinæ & vitæ in Collegio Claramontano Parisiis asservari ; ejus *Maximas*, ut vocant, perniciosas & heterodoxas ; *Theologiam familiarem* confixam ; *Regiam Quæstionem*, impiam & horrendam ab omnibus habitam ; alterum librum, qui *Aurelius* inscribitur, innumeris

meris erroribus scaterere (nescio quis, supra centum in brevi syllabo raptim recensuit); librum de *Sancta Virginitate*, à Sorbonâ, infami notâ iniustum; *Literas*, erroris veneno infectas. Omitto librum de *Frequentî Communionè*, qui licet Arnaldi nomen præferat, Sancygirano tamen à plerisque jure attribuitur. Cæterum blasphemias præfatæ scriptiunculæ frustra recenserem, cum jam hoc munere alii egregiè defuncti sint.

N O T A I I I.

De miraculis in Portus-Regii Monasterio editis.

Illa miracula non suspecta modò, sed prorsus rejicienda sunt, quæ in confirmationem erroris superbè jactantur*; idque majore, ut ais, incitatione & eloquentia. Et ut fidem facias, locum Montaltii elegantissimum, ut putas, exscribis: quamvis, ut verum fatear, Grammaticæ legibus vix congruat; & difficile sit, in eo congruam verborum constructionem invenire. Regii-portus Monasterium à Jesuitis oppugnatum fuisse dicis; quòd, scilicet, sex Arnaldi sorores cum anu matre, & totidem Andillii fratris filia potiore & nobiliore illius partem facerent; & quòd ibidem Arnaldus, Sacerdotis & Confessarii partes agens, opportunum suis studiis secessum nactus esset. Sed quid hæc ad Jesuitas? qui de Portu-Regio nunquam cogitassent, nisi Janseniana hæresis ibidem suam quasi Genevam constituisset; ibique venenum pararetur, quod deinde per totam Galliam spargendum erat. Nemo est inter Catholicos, qui hoc ignoret. Cùm igitur huic Monasterio gravissimæ calamitates,

* Pag. 447. 448. 449.

tates,

tates, inquis, imminerent; Deus ancillis suis hominum violentiâ pressis, inusitatâ miraculorum per sacram spinam ratione subvenit. His miraculis, ut fidem facias, testem adducis Dominum *Paschal*, tibi, ut ais, magnâ necessitudine conjunctum. Montaltium, vel Altimontium, vel Claramontium, aut Claramontanum addere debueras. Nihil enim his tribus conjunctius. Nisi verba sacra profanare vererer, dicerem: *& hi tres unum sunt.* Immo à Vicariis Parisiensibus, & ab Archiepiscopo Senonensi, hæc miracula approbata fuisse asseris: hinc populi eò confluentis concursus, & ingruentis procellæ mitigata tantisper asperitas: At Senonensis testificatio suspecta est. Parisiensis, vix fortè certior.

Ferri tamen nequit, quod sæpiùs dicis, omnes (scilicet Jansenistas) in eam opinionem venisse; hoc divino testimonio Regio-portuensium innocentiam vindicatam fuisse; cùm etiam aliquot miracula post Alexandri VII. Constitutionem edita sint: hunc fuisse totius Galliæ sensum: immò in illo circumstantiarum concursu, hæc miracula à Deo patrari non potuisse, nisi ad confirmationem veritatis. Sciebam, vos eò spectare: hoc extremum fuit desperationis vestræ refugium. Undique vobis pericula ingruerant, & inferbantur clades. Roma gemino fulmine vos perculerat: Rex Christianissimus suis Declarationibus, Episcopi suis Decretis, Parlamentum solemni Bullarum acceptatione, Sorbona suis Censuris, aliaque id genus extremam ruinam vobis minabantur. Confugistis ad miracula: res pro votis successit. Hinc populi, novi motus; hinc novi animi; hinc opportunâ occasione arreptâ, famosas Litteras contra Sorbonam, Jesuitas, Ecclesiam publicastis: quæ cum à S. Sede damnatæ fuissent, à Parochis libellos famosos, ali-

quot

quot ab Episcopis Censuras contra Jesuitas extorfi-
stis. Sed pro his quoque, Petri iudicium expectate.
Interim, nescio, quonam pacto, errores vestros à
Sede Apostolica damnatos, non modò, ut antes,
mordicus teneatis, ac defendatis; verùm etiam Di-
vino miraculorum testimonio confirmare præsuma-
tis. Quasi verò Deus errorem testificari possit. Nec
te pudet insolentissimæ blasphemix? hæc tracto
pressius, ut te ad aureum libellum pro defensione
veritatis Catholicæ, à doctissimo Theologo, simul
& illustrissimo & piissimo Præsule, in hanc rem
editum, remittam: quem etiam ad te latinitate
donatum, cum aliis brevi missurus sum. Quid enim
de hoc argumento melius ac nervosius scribi, vel ex-
cogitari possit, non video: ne semper eadem more
vestro repetamus. Cum nihil addi possit opusculo
numeris omnibus absoluto; non est, quòd hic diutiùs
hæream, hac brevi responsione contentus. Errare
quidem humanum est; errores verò pertinaciter de-
fendere, diabolicum; errores demùm pertinaciter
defensos Divino miraculorum testimonio velle tueri,
plusquam diabolicum.

Sic Ecclesiæ auctoritatem infringere voluistis;
pejore certè, quàm Calvinistæ, vel Lutherani exem-
plo. Calvinus hæreses suas publicavit, quas cum
Romanus Pontifex damnasset, hujus dumtaxat au-
toritatem negavit, adhæsitque erroribus suis. At
vos non modò hæreses defenditis, ac pro viribus
diffunditis, & Romani Pontificis auctoritatem pes-
fundatis, scriptisque libellis refutatis; verùm etiam,
quod nunquam Calvinistæ fecere, ed venistis au-
dacix, ut miraculis doctrinæ vestræ veritatem, & Con-
stitutionum Apostolicarum falsitatem & injustitiam,
demonstrare præsumatis. Vereor ne vestro malo

R.

Deus

Deus effrænam hanc juxta atque impiam licentiam coërceat. Sacra illa spina, cui publicum cultum privatâ auctoritate detulistis, contra solitam Ecclesiæ formam, vos etiam pungit. Agnes illa virago celebris, & Sancygirani manu diligenter culta, vestri gynæcei facilè princeps, ad reddendam errorum suorum rationem à supremo Judice vocata est: ille famosus Magister, cujus terribissimus stylus vestris erroribus diu servire voluit, qui priùs, summâ cum laude, justitiæ & veritati servierat; ejusdem lictoris, vel apparitoris operâ, ad supremum Dei tribunal tractus est: Arnaldus ipse gravissimæ ægritudinis monitu, ad relipiscentiam invitatus. Cavete igitur, ne sacra illa spina, Christi sanguine, cui summam laudem, summumque præmium invidetis, dum eum pro communi omnium salute fufum fuisse negatis; Cavete, inquam, ne spina illa Divino illo sanguine cruentata vos pungat. Utinam ulcus tandem aperiret, & virulenta errorum sanies efflueret! Cavete, ne tam frequentis populi concursus vos obruat; ne miracula ipsa infidelitatem vestram tandem aliquando arguant. Nam in hoc præsertim genere, Deus supremus vindex manum operi admovet; causam suam agit; & sacrilegos mortalium conatus elidit.

In